

Protocol meer- en hoogbegaafdheid - bs d'n Bogerd

Protocol meerbegaafdheid (PMB) is ontwikkeld met als doel kinderen met mogelijke meerbegaafdheid of een ontwikkelingsvoorsprong zo vroeg mogelijk te signaleren en daarop ons handelen af te stemmen. Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong zijn kinderen tot 6 jaar, die zich op een of meerdere gebieden sneller hebben ontwikkeld dan een gemiddeld kind. Kinderen met hoogbegaafdheid zijn kinderen die beschikken over een bovengemiddelde intelligentie, een grote motivatie en doorzettingsvermogen en zij beschikken over creatieve oplossingsstrategieën. Kinderen met meerbegaafdheid zijn kinderen die aan een of twee van eerder genoemde aspecten voldoen. Zij hebben zich op een of meerdere gebieden sneller ontwikkeld dan een gemiddeld kind.

Wij willen voorkomen dat deze leerlingen gaan onderpresteren of gedragsproblemen, thuis of op school, gaan ontwikkelen.

Binnen het protocol wordt getracht te zoeken naar een objectieve lijn voor het signaleren zodat het helder is voor zowel school als ouders of het gaat om een kind met meerbegaafdheid of een ontwikkelingsvoorsprong.

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen groep 1-2, groep 3-4 en groep 5-8.

De evaluatie van het PMB wordt jaarlijks geagendeerd in het zorgbeleid.

Groep 1 - 2

Kinderen in de kleutergroepen die mogelijk meerbegaafd zijn worden aangeduid als kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Dit vanwege het feit dat meer- en hoogbegaafdheid moeilijk te diagnosticeren is op jonge leeftijd.

Signaleren

Wanneer een kind in de kleutergroepen instroomt, wordt gestart met de signalering. De eerste signaleren kunnen door ouders, door de leerling zelf of door derden (kinderdagverblijf, peuterspeelzaal etc.) worden gegeven.

De signalering door de leerkracht vindt plaats op basis van de observatielijsten die gebruikt worden bij Schatkist. De leerkracht stelt voorafgaand aan het thema verschillende doelen centraal waar de ontwikkeling van de kinderen op beoordeeld gaat worden.

Na elk thema vult de leerkracht een groepsformulier in waarbij gebruik gemaakt wordt van de beoordelingen ++, +, +/-, -, , of (laten het hokje open).

++ = de leerling heeft zich verder ontwikkeld dan het gestelde doel¹.

+ = de leerling heeft het gestelde doel behaald.

+/- = twijfelachtig

- = leerling heeft het gestelde doel niet behaald².

= leerkracht heeft onvoldoende gegevens om een beoordeling te kunnen maken.

In groep 1 wordt in **januari** en **juni** bekeken welke leerlingen ++leerlingen zijn.

In groep 2 wordt in **november**, **maart** en **juni** bekeken welke leerlingen ++leerlingen zijn.

Daarnaast worden ook de cito-uitslagen (Taal voor Kleuters en Ordenen) bekeken van deze leerlingen.

De onderdelen die worden bekeken om in aanmerking te komen voor verder stappen binnen het MBP zijn:

- sociaal-emotionele ontwikkeling
- motoriek (zowel grof als fijn)
- mondeling taalgebruik
- beginnende geletterdheid
- beginnende gecijferdheid
- taak / werkhouding

Op de onderdelen motoriek en taak/werkhouding mag een + zijn gehaald, op de overige onderdelen moet een ++ zijn gehaald om in aanmerking te komen voor de vervolgstappen binnen het PMB: De voorsprong moet **minimaal** twee opeenvolgende thema's worden gesignaleerd.

Wanneer een leerling aan deze eisen voldoet worden zijn prestaties ook getoetst aan de Memelinklijst voor de ontwikkeling van kleuters.

Uit deze toetsing moet blijken dat de kleuter inderdaad een ontwikkelingsvoorsprong heeft.

Uit de signalering kunnen twee uitslagen volgen:

JA er is sprake van een voorsprong op bovenstaande genoemde gebieden.

NEE er is geen sprake van een voorsprong op de bovenstaande genoemde gebieden.

---

¹ ++ wordt ingevuld met zwarte of blauwe pen

² - wordt ingevuld met rode pen

Na de signalering wordt in beide gevallen de IBer ingeschakeld en de ouders worden geïnformeerd. De signalering wordt geregistreerd in de zorgmap, ook als er een NEE uitkomt. Wanneer er sprake is van een voorsprong wordt de externe deskundige ingeschakeld met als doel het aanbod van de materialen af te stemmen op de behoeftes van het kind.

Handelen

Wanneer uit de signalering is gebleken dat het kind een ontwikkelingsvoorsprong heeft, bekijken de leerkracht, IB-er en extern deskundige op welke gebieden het kind het beste uitgedaagd kan worden. Dit kan zijn op het gebied van de cognitie, (rekenen- en taalvaardigheden) motoriek en sociaal / emotionele vaardigheden waarbij rekening wordt gehouden met de taak- werkhouding. In het PMB zijn verschillende standaard handelingsplannen opgenomen en een lijst van mogelijk bruikbare materialen die gebruikt kunnen worden om een handelingsplan te maken op maat. Voor de handelingsplannen wordt verwezen naar bijlage 1-3 van het protocol en voor de materialenlijst wordt verwezen naar bijlage 4 van het protocol.

De leerkracht stelt het handelingsplan op naar aanleiding van de bespreking met de IB-er en de externe deskundige.

De leerkracht zorgt ervoor dat de ouders op de hoogte worden gesteld van het handelingsplan en maakt een afspraak voor de evaluatie ervan.

De taak van de IB-er is de ondersteuning van de leerkracht bij het opstellen en uitvoeren van het handelingsplan.

Versnellen

Voor versnellen wordt verwezen naar bladzijde 9 in het protocol.

Groep 3 - 4

Signaleren

Gegevens vanuit de kleutergroepen zijn eerste aandachtspunt bij de signalering. Indien de leerling vanuit een andere school instroomt, zijn de gegevens van deze school het startpunt.

De signalering vindt plaats op basis van methode gebonden toetsen, de CITO-uitslagen, taak- / werkhouding en sociaal- emotionele competentie³. Om in aanmerking te komen voor verdere signalering moet het kind voldoen aan de volgende normen:

1. Cito-uitslagen

- **DMT:** hoge A
- **AVI:** groep 3 mrt: AVI-2 goed (nieuwe AVI E3)
groep 4 okt: AVI-5 goed (nieuwe AVI E4)
groep 4 mrt: AVI-7 goed (nieuwe AVI M5)
- **Begrijpend lezen:** eind groep 3: hoge A – vaardigheid min. 24
midden groep 4: hoge A – vaardigheid min. 27
eind groep 4: hoge A – vaardigheid min.

---

³ De gegevens rondom taak-werkhouding en sociaal-emotionele competentie worden als aanvullende gegevens verzameld.

- **Spelling:** groep 3: hoge A – vaardigheid
midden groep 4: hoge A – vaardigheid 126
eind groep 4: hoge A – vaardigheid 129
- **Rekenen:** midden groep 3: hoge A – vaardigheid 47
eind groep 3: hoge A – vaardigheid 56
midden groep 4: hoge A – vaardigheid 68
eind groep 4: hoge A – vaardigheid 78

2. Methodetoetsen

Het gemiddelde van de vakgebieden is goed (8 of hoger), waarbij één vak gemiddeld ruim voldoende mag scoren (7).

Als aanvullende informatie kunnen de volgende gegevens worden verzameld:

3. Taak- / Werkhouding ⁴

De leerling moet zelfstandig – met weinig hulp – het werk (af) kunnen maken.

Het tempo moet minimaal normaal zijn – af op het einde van de les.

De leerling moet taakgericht bezig zijn met het eigen werk. Niet snel afgeleid door dingen die in de omgeving gebeuren.

4. Sociaal-emotionele Competentie

Omgang andere kinderen:

- Eigen initiatief
- Inlevingsvermogen
- Contacten met andere kinderen

Samenwerken:

- Overleg
- Betrokkenheid
- Standpunt van een ander meenemen
- Eigen kritisch standpunt

Contact met de leerkracht:

- Komt regelmatig iets vertellen
- Laat zich bijsturen door de leerkracht
- Stuur leerkracht zelf ook bij

Zelfbeeld:

- Positief of negatief?

De signalering vindt plaats in januari en in juni naar aanleiding van de CITO-uitslagen⁵

⁴ Let op leerlingen met meer- of hoogbegaafdheid en werkhoudingsproblemen (zie bijlage 5 onderpresteerders)

⁵ Bij de start van een nieuw schooljaar in groep 4 dient de signalering van juni (groep 3) te worden opgevolgd. Indien er uit de signalering naar voren is gekomen dat het kind een aangepast programma kan volgen, start het kind in het nieuwe schooljaar meteen in het compact en verrijkprogramma.

Als de leerling meerbegaafdheid laat zien op 1 vakgebied, wordt de leerling besproken met de intern begeleider/ extern deskundige om aanpassingen te kunnen realiseren. Indien gewenst kan dan alsnog de Si-bel worden ingevuld.

Wanneer blijkt dat de leerling aan de bovenstaande punten voldoet zal de Si-bellijst door de leerkracht worden ingevuld. Bij een duo-baan wordt door beide leerkrachten de lijst ingevuld. Dit is om de ontwikkeling van de leerling beter in kaart te brengen.

Onze (voorlopige) criteria voor de SI-Bel-vragenlijst:

- 1. Motivatie.** Moet gemiddeld een B zijn.
Er mag incidenteel een E of D bij zitten, maar niet meer dan 2.
- 2. Werkhouding.** Moet zelfstandig kunnen werken, het tempo moet redelijk zijn en bij de vragen 2 en 52 moet de score minstens een B zijn.
- 3. Leervermogen.** Min. 13 vragen moeten een A of B score zijn; max. 3 een C of lager.
- 4. Zelfstandigheid.** Max. 2 vragen C of lager.
- 5. Sociaal-emotionele Competentie.** Dit laten we buiten de criteria van het protocol vallen. Wordt per kind bekeken.
- 6. Zelfbeeld.** Max. 3 vragen C of lager.
- 7. Houding t.o.v. school.** Vraag 63 moet minstens een B zijn. Gemiddeld een C.
- 8. Leerprestaties.** Alles A of B behalve schrijven, stellen, expressie en gym – die mogen C of lager zijn.

Uit de signalering kunnen twee uitslagen volgen:

JA er is sprake van een voorsprong op bovenstaande genoemde gebieden.

NEE er is geen sprake van een voorsprong op de bovenstaande genoemde gebieden.

Na de signalering wordt in beide gevallen de IB-er ingeschakeld en de ouders worden geïnformeerd.

De signalering wordt geregistreerd in de zorgmap, ook als er een NEE uitkomt.

Wanneer er sprake is van een voorsprong wordt de externe deskundige ingeschakeld met als doel het aanbod van de materialen af te stemmen op de behoeftes van het kind.

Diagnosticering

Om een kind te laten instromen in het compact- en verrijkprogramma is diagnose van meer- of hoogbegaafdheid niet verplicht. Indien er vragen blijven bestaan, omdat gegevens zeer tegenstrijdig zijn, zullen er eerst meer gegevens worden verzameld.

Bronnen zijn hierbij schooldossier, buitenschoolse activiteiten, ouders en het kind zelf. Als deze gegevens geen duidelijker beeld weergeven, kan worden overwogen een extern psychologisch onderzoek te laten plaatsvinden.

Groep 5 - 8

Signaleren

Gegevens vanuit de onderbouw zijn eerste aandachtspunt bij de signalering. Indien de leerling vanuit een andere school instroomt, zijn de gegevens van deze school het startpunt.

De signalering vindt plaats op basis van methode gebonden toetsen, de CITO-uitslagen, taak- / werkhouding en sociaal- emotionele competentie⁶. Om in aanmerking te komen voor verdere signalering moet het kind voldoen aan de volgende normen:

1. Cito-uitslagen

- **DMT:** hoge A
- **AVI:** een jaar voorsprong.
  - Groep 5: E6 beheerst
  - Groep 6: E7 beheerst
  - Groep 7: AVI + beheerst
- **Begrijpend lezen:** vanaf groep 5 een hoge A (10% hoogst scorende leerlingen)
- **Spelling:** vanaf groep 5 een hoge A (10% hoogst scorende leerlingen)
- **Rekenen:** vanaf groep 5 een hoge A (10% hoogst scorende leerlingen)

2. Methodetoetsen. Het gemiddelde van de vakgebieden (rekenen, taal, begrijpend lezen en wereldverkenning) is goed (8 of hoger), waarbij één vak gemiddeld ruim voldoende mag scoren (7).

Als aanvullende informatie kunnen de volgende gegevens worden verzameld:

3. Taak- / Werkhouding ⁷

De leerling moet zelfstandig – met weinig hulp – het werk (af) kunnen maken.

Het tempo moet minimaal normaal zijn – af op het einde van de les.

De leerling moet taakgericht bezig zijn met het eigen werk. Niet snel afgeleid door dingen die in de omgeving gebeuren.

4. Sociaal-emotionele Competentie

Omgang andere kinderen:

- a. Eigen initiatief
- b. Inlevingsvermogen
- c. Contacten met andere kinderen

Samenwerken:

- d. Overleg
- e. Betrokkenheid
- f. Standpunt van een ander meenemen
- g. Eigen kritisch standpunt

Contact met de leerkracht:

- h. Komt regelmatig iets vertellen
- i. Laat zich bijsturen door de leerkracht
- j. Stuur leerkracht zelf ook bij

Zelfbeeld:

- k. Positief of negatief?

---

⁶ De gegevens rondom taak-/werkhouding en sociaal-emotionele competentie worden als aanvullende gegevens verzameld.

⁷ Let op leerlingen met meer- of hoogbegaafdheid en werkhoudingsproblemen (zie bijlage 5 onderpresteerders)

De signalering vindt plaats in januari en in juni naar aanleiding van de CITO-uitslagen⁸

Als de leerling meerbegaafdheid laat zien op 1 vakgebied, wordt de leerling besproken met de intern begeleider/ extern deskundige om aanpassingen te kunnen realiseren. Indien gewenst kan dan alsnog de Si-bel worden ingevuld.

Wanneer blijkt dat de leerling aan de bovenstaande punten voldoet zal de Si-bellijst door de leerkracht worden ingevuld. Bij een duo-baan wordt door beide leerkrachten de lijst ingevuld.

Onze (voorlopige) criteria voor de SI-Bel-vragenlijst:

5. Motivatie. Moet gemiddeld een B zijn.

Er mag incidenteel een E of D bij zitten, maar niet meer dan 2.

6. Werkhouding. Moet zelfstandig kunnen werken, het tempo moet redelijk zijn en bij de vragen 2 en 52 moet de score minstens een B zijn.

7. Leervermogen. Min. 13 vragen moeten een A of B score zijn; max. 3 een C of lager.

8. Zelfstandigheid. Max. 2 vragen C of lager.

9. Sociaal-emotionele Competentie. Dit laten we buiten de criteria van het protocol vallen. Wordt per kind bekeken.

10. Zelfbeeld. Max. 3 vragen C of lager.

11. Houding t.o.v. school. Vraag 63 moet minstens een B zijn. Gemiddeld een C.

12. Leerprestaties. Alles A of B behalve schrijven, stellen, expressie en gym – die mogen C of lager zijn.

Uit de signalering kunnen twee uitslagen volgen:

JA er is sprake van een voorsprong op bovenstaande genoemde gebieden.

NEE er is geen sprake van een voorsprong op de bovenstaande genoemde gebieden..

Na de signalering wordt in beide gevallen de IB-er ingeschakeld en de ouders worden geïnformeerd. De signalering wordt geregistreerd in de zorgmap, ook als er een NEE uitkomt.

Wanneer er sprake is van een voorsprong wordt de externe deskundige ingeschakeld met als doel het aanbod van de materialen af te stemmen op de behoeftes van het kind.

Diagnosticering

Om een kind te laten instromen in het compact- en verrijkprogramma is diagnose van meer- of hoogbegaafdheid niet verplicht. Indien er vragen blijven bestaan, omdat gegevens zeer tegenstrijdig zijn, zullen er eerst meer gegevens worden verzameld.

Bronnen zijn hierbij schooldossier, buitenschoolse activiteiten, ouders en het kind zelf. Als deze gegevens geen duidelijker beeld weergeven, kan worden overwogen een extern psychologisch onderzoek te laten plaatsvinden.

---

⁸ Bij de start van een nieuw schooljaar dient de signalering van juni (vorig schooljaar) te worden opgevolgd. Indien er uit de signalering naar voren is gekomen dat het kind een aangepast programma kan volgen, start het kind in het nieuwe schooljaar meteen in het compact en verrijkprogramma.

Handelen groep 3-8

Compacten

Taal: Op het gebied van taal wordt er geen gecompecte leerlijn aangeboden. Eventueel naar inzicht van de leerkracht worden herhalingslessen overgeslagen.

Rekenen; Op het gebied van rekenen zal het kind vooruit worden getoetst. Aan de hand van de resultaten zal bepaald worden welke stof nog regulier wordt aangeboden en welke stof de minimale verwerking zal volstaan. Het kind volgt wel bij iedere les minimaal de basisinstructie.

Verrijken

Taal: Binnen de reguliere methode zit voldoende uitdaging voor verrijkingswerk voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Zij zullen in eerste instantie de bakkaarten (Taal op Maat) krijgen aangeboden voor verrijkingswerk. Voor kinderen die hoogbegaafd zijn, zal in groep 7-8 een vreemde Taal worden aangeboden door middel van de methode Topklassers.

Rekenen: Kinderen die meerbegaafd zijn maken de vervolgoopdrachten uit de regulieren methode en kunnen aanvullend gebruik maken van rekentoppers. Kinderen die hoogbegaafd zijn krijgen beperkt de vervolgoopdrachten aangeboden. Daarnaast wordt Kien ingezet als verrijkmethode voor het kind.⁹

Overig: Er zijn verschillende spellen aanwezig die uitdaging bieden voor de meer- en hoogbegaafde kinderen op verschillende gebieden. Daarnaast kan op basis van interesse van het kind gewerkt worden aan projecten.

Versnellen 1-8

Versnelling wordt alleen toegepast wanneer compacten en verrijken onvoldoende uitdaging bieden aan het kind. Versnelling vindt maximaal 1 keer plaats tijdens de schoolloopbaan in het basisonderwijs op d'n Bogerd.

Mogelijkheden hiervoor zijn:

- het kind versnelt 1 leerjaar, slaat dus een groep over (in principe niet groep 8)
- het kind loopt door de leerstof van twee opeenvolgende jaren binnen een schooljaar

De voorkeur gaat uit naar versnelling in de onderbouw.

Criteria versnellen:

- didactische voorsprong (kijkend naar dle's), eventueel doortoetsen met CITO
  - compact- en verrijkinsprogramma biedt onvoldoende uitdaging
  - standpunt van de ouders, het kind, huidige en ontvangende leerkracht
  - past het kind in de groep (groeps grootte, ondersteuningsmogelijkheden etc)
  - sociaal-emotionele ontwikkeling: kan het kind aansluiting vinden bij de kinderen in de nieuwe groep
- Daarnaast kan de versnellingswenselijkheidslijst worden ingevuld.

De beslissing over het versnellen van een kind wordt genomen door de leerkracht, interne begeleider, extern deskundige en ouders.

Indien een kind versnelt, zal goed worden bekeken welke onderwijsaanpassingen gedaan kunnen worden in de volgende groep en welke wenselijk zijn, gericht op compacten en verrijken.

---

⁹ Indien er gegronde reden is om van deze verdeling van verrijking af te wijken, zal dit in overleg met de interne begeleiding gebeuren.

Leonardo-onderwijs:

Indien het compact- en verrijkprogramma voor de hoogbegaafde leerling ontoereikend is kan plaatsing in het Leonardo-onderwijs worden overwogen (Leonardo-afdeling is aanwezig op basisschool d'n Heiakker in Deurne).

Voor aanmelding is het verplicht dat ouders een psychologisch rapport kunnen overhandigen waarin is vastgesteld dat het kind geschikt is voor Leonardo-onderwijs. Ouders dienen dit onderzoek zelf te bekostigen.

Algemene aandachtspunten

Beoordeling

De kinderen die het compact- en verrijkprogramma volgen hebben recht op de beoordeling van hun compact-, maar ook van het verrijkwerk.

De gemaakte lessen en opdrachten dienen beoordeeld te worden door de leerkracht op inzet (systeem van beoordelen moet nog worden bepaald).

De beoordeling moet worden geregistreerd. Op het rapport van het kind wordt vermeld welk verrijkingsprogramma, op welke vakgebied wordt aangeboden. Daarnaast wordt de beoordeling voor inzet vermeld op het rapport.

Voortgang compact- en verrijkprogramma

Wanneer een kind instroomt in het compact- en verrijkprogramma is het belangrijk de vorderingen goed te volgen.

Daarbij zijn de methodegebonden toetsen, Cito-toetsen voor rekenen, begrijpend lezen en spelling van belang. Wanneer een kind zwakker gaat scoren op de methodegebonden toetsen en/of Cito-toetsen, zal de leerling moeten worden besproken met de interne begeleider. Ook wanneer een kind op andere gebieden uitvalt of sociaal-emotioneel zich niet goed ontwikkelt, is overleg met de interne begeleider vereist.

Wanneer blijkt dat het compact- en verrijkprogramma te zwaar is voor het kind kan de beslissing worden genomen om het kind te laten stoppen met het programma. **Deze beslissing wordt altijd door de leerkracht en interne begeleider samen genomen.**

Communicatie

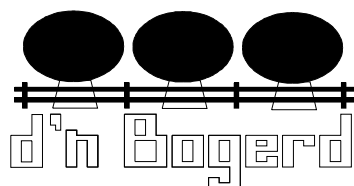
Wanneer een kind gaat deelnemen aan het compact- en verrijkprogramma is de leerkracht verantwoordelijk voor het inlichten van de ouders. Wanneer een kind stopt met het compact- en verrijkprogramma is de leerkracht ook verantwoordelijk voor het inlichten van de ouders.

Bij de overdracht naar het volgende schooljaar is de leerkracht verantwoordelijk voor het op de hoogte stellen van de volgende leerkracht welke kinderen het compact- en verrijkprogramma volgen. Deze kinderen starten meteen in het nieuwe schooljaar in het compact- en verrijkprogramma.

Bij doorstroming naar een andere school of VO wordt aangegeven op welke vakgebieden het kind deel neemt aan een compact- en verrijkingsprogramma.

Bijlage 1

R.K. Basisschool

HANDELINGSPLAN

Leerlinggegevens

Naam	....
Geboortedatum	
Opgesteld door	
Op het gebied van	Tekenen en schilderen / fijne motoriek
Periode	
aanvangsdatum plan	

Doelen van het handelingsplan

... heeft een ontwikkelingsvoorsprong op het gebied van de fijne motoriek en dan vooral en dan vooral op het gebied van tekenen en schilderen (met véél fantasie en zéér gedetailleerd) Doel van het handelingsplan is om hem extra uitdaging te bieden, zodat dit onderdeel aantrekkelijk voor hem blijft en hij zijn fijne motoriek verder blijft ontwikkelen.

Inhoud van het handelingsplan

.... werkt 3x per week aan een verrijkingsopdracht.

Fijne motoriek: er wordt gebruik gemaakt van verschillende technieken (o.a. met dunne penseeltjes, satéprikkers, kroontjespen, enz.) en gewerkt met verschillende materialen (o.a. ecoline, Oost-Indische inkt, verf met zand vermengt enz.)

Tekenen en schilderen: We gaan met Kees (en eventueel andere belangstellende leerlingen) boeken met technieken, schilders en tekenaars bekijken. Bovendien gaan we hem (en eventueel de anderen) buitenopdrachten aanbieden. (b.v. goed kijken naar de vormen van de stam en de takken van een boom, kijken naar de dakconstructie van de school of een huis, hoe is de verhouding van de ramen en de deuren, wat zie je dichtbij (en wordt dus groter getekend) en wat is verder weg, enz.)

Organisatie

Wie	
Wanneer	
Wat doet de rest van de klas ondertussen	
Materialen	

Contact met ouders/derden

--

Evaluatie/voortgang

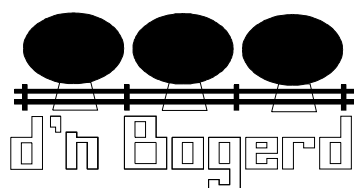
--

Plan van Aanpak

datum	doel/inhoud handelingsplan	evaluatie & scores

Bijlage 2

R.K. Basisschool

HANDELINGSPLAN

Leerlinggegevens

Naam	
Geboortedatum	
Opgesteld door	
Op het gebied van	Mozaïek plakken
Periode	
aanvangsdatum plan	

Doelen van het handelingsplan

... heeft een ontwikkelingsvoorsprong op het gebied van Ruimtelijk inzicht en motoriek
We willen hem extra uitdaging gaan bieden op dit gebied met name op ruimtelijk inzicht.
Ook worden op motorisch - en sociaal emotioneel gebied eisen aan hem gesteld.

Inhoud van het handelingsplan

... werkt twee , indien mogelijk, drie keer per week aan een verrijkingsopdracht. Het is de bedoeling dat hij verschillende mozaïek voorbeelden oplopend in complexiteit gaat na leggen.
Hij moet b.v. de mozaïekstukjes op een zwart-wit voorbeeld naleggen(hij moet zelf kijken welke kleuren waar komen). Dit werkje natekenen en in de voorbeeldenmap stoppen, zodat zijn klasgenootjes hiervan gebruik van kunnen maken.
Als ... 5 voorbeelden heeft gemaakt mag hij zelf mozaïekvoorbeelden maken , uittekenen en kleuren.
Deze worden dan ook in de voorbeeldmap gestopt

Organisatie

Wie	
Wanneer	
Wat doet de rest van de klas ondertussen	
Materialen	

Contact met ouders/derden

--

Evaluatie/voortgang

--

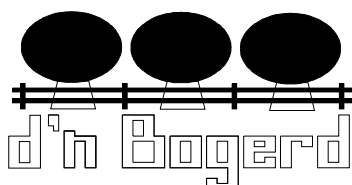
Plan van Aanpak

datum	doel/inhoud handelingsplan	evaluatie & scores

Bijlage 3

R.K. Basisschool

HANDELINGSPLAN

Leerlinggegevens

Naam	....
Geboortedatum	
Opgesteld door	
Op het gebied van	Tekenen en schilderen / fijne motoriek
Periode	
aanvangsdatum plan	

Doelen van het handelingsplan

... heeft een ontwikkelingsvoorsprong op het gebied van de fijne motoriek en dan vooral en dan vooral op het gebied van tekenen en schilderen (met véél fantasie en zéér gedetailleerd) Doel van het handelingsplan is om hem extra uitdaging te bieden, zodat dit onderdeel aantrekkelijk voor hem blijft en hij zijn fijne motoriek verder blijft ontwikkelen.

Inhoud van het handelingsplan

.... werkt 3x per week aan een verrijkingsopdracht.

Fijne motoriek: er wordt gebruik gemaakt van verschillende technieken (o.a. met dunne penseeltjes, satéprikkers, kroontjespen, enz.) en gewerkt met verschillende materialen (o.a. ecoline, Oost-Indische inkt, verf met zand vermengt enz.)

Tekenen en schilderen: We gaan met Kees (en eventueel andere belangstellende leerlingen) boeken met technieken, schilders en tekenaars bekijken. Bovendien gaan we hem (en eventueel de anderen) buitenopdrachten aanbieden. (b.v. goed kijken naar de vormen van de stam en de takken van een boom, kijken naar de dakconstructie van de school of een huis, hoe is de verhouding van de ramen en de deuren, wat zie je dichtbij (en wordt dus groter getekend) en wat is verder weg, enz.)

Organisatie

Wie	
Wanneer	
Wat doet de rest van de klas ondertussen	
Materialen	

Contact met ouders/derden

--

Evaluatie/voortgang

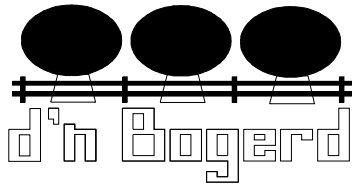
--

Plan van Aanpak

datum	doel/inhoud handelingsplan	evaluatie & scores

Bijlage 4

R.K. Basisschool

HANDELINGSPLAN

Leerlinggegevens

Naam	....
Geboortedatum	
Opgesteld door	
Op het gebied van	Voorbereidend taalonderwijs
Periode	
aanvangsdatum plan	

Doelen van het handelingsplan

... heeft een ontwikkelingsvoorsprong op het gebied van taal en dan vooral en dan vooral op het gebied van letters en lezen Doel van het handelingsplan is om hem extra uitdaging te bieden, zodat dit onderdeel aantrekkelijk voor hem blijft en hij zijn vaardigheden op dit gebied verder blijft ontwikkelen.

Inhoud van het handelingsplan

.... werkt ...x per week aan een verrijksopdracht.

Letters: een blad met woorden of woorden die het kind al kent; door middel van letters het woord na- leggen, per klank verwoorden

Variatie: woorden die het kind al kent of het kind woorden laten verzinnen die beginnen met een be- paalde klank

Woordspel: woorden zoeken bij plaatjes

Organisatie

Wie	
Wanneer	
Wat doet de rest van de klas ondertussen	
Materialen	

Contact met ouders/derden

--

Evaluatie/voortgang

--

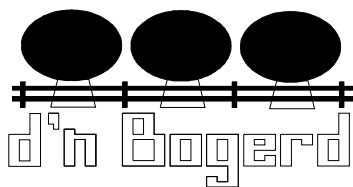

Plan van Aanpak

datum	doel/inhoud handelingsplan	evaluatie & scores

Bijlage 5

R.K. Basisschool

HANDELINGSPLAN

Leerlinggegevens

Naam	....
Geboortedatum	
Opgesteld door	
Op het gebied van	Vorbereidend rekenen
Periode	
aanvangsdatum plan	

Doelen van het handelingsplan

... heeft een ontwikkelingsvoorsprong op het gebied van de (vorbereidend) rekenen Doel van het handelingsplan is om hem extra uitdaging te bieden, zodat dit onderdeel aantrekkelijk voor hem blijft en hij zijn (vorbereidend) rekenvaardigheden blijft ontwikkelen.

Inhoud van het handelingsplan

.... werkt 3x per week aan een verrijkingsopdracht.

Kralenplank: opbouw in moeilijkheidsgraad:

- fantasiefiguur maken
- symmetrisch voorbeeld, waarvan het kind de helft krijgt aangeboden, de andere helft moet hij zelf neerleggen
- figuur in spiegelbeeld maken of aan de hand van een spiegel

Organisatie

Wie	
Wanneer	
Wat doet de rest van de klas ondertussen	
Materialen	

Contact met ouders/derden

--

Evaluatie/voortgang

--

Plan van Aanpak

datum	doel/inhoud handelingsplan	evaluatie & scores

Bijlage 6

Materialenlijst groep 1 / 2

Poppenhoek

Blokkenhoek

- grote blokken
- lego
- kleine blokjes

Themahoek (Schatkist)

Schilder- teken- en knutselmateriaal.

- stempelen
- schilderen
- tekenen
- vouwen
- knutselen

Watertafel

Zandtafel

Puzzelen

- kralenplank
- puzzels
- mozaïeken

Spelletjes

Computers

Bijlage 7

Algemene informatie over meer- en hoogbegaafdheid

Definitie hoogbegaafdheid

Een kind is hoogbegaafd als hij/zij beschikt over een intelligentie hoger of gelijk aan 130, over een grote motivatie beschikt en een groot creatief oplossingsvermogen. Bij meerbegaafde leerlingen is er sprake van 2 van de bovenstaande componenten (eventueel in wat mindere mate als bij hoogbegaafde kinderen).

Kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn kunnen andere problemen hebben, waardoor herkenning van de begaafdheid moeilijk wordt. Hierbij kan men denken aan dyslexie, autisme, adhd, maar ook werkhoudingsproblemen. Indien je vermoedt dat een kind meer kan dan wat hij laat zien, kan er sprake zijn van een andere problematiek, maar ook van onderpresteren. Hieronder staat een korte beschrijving van onderpresteren.

Kinderen waarbij een discrepantie in het intelligentieprofiel bestaat, zullen met de interne begeleider en externe deskundige worden besproken om te bekijken welk onderwijsaanbod aansluit bij hun ontwikkelingsbehoeftes.

Onderpresteerders

Onderpresteren: Het kind presteert onder zijn eigen kunnen

Relatieve onderpresteerders: Kinderen behalen een voldoende (in vergelijking met normgroep) op toetsen, maar dit is geen prestatie naar eigen kunnen. Voorbeelden hiervan zijn kinderen die een C-score op cito, terwijl qua kunde en kennis ze een A-score zouden moeten kunnen halen.

Absolute onderpresteerders: Kinderen behalen een onvoldoende (in vergelijking met de normgroep) op toetsen. Dit is een prestatie ver beneden eigen kunnen.

Oorzaken van onderpresteren:

- Verlies van motivatie: het kind heeft onvoldoende uitdaging gehad in het verleden of krijgt dit nog steeds niet, waardoor het kind niet meer gemotiveerd is tot leren.
- Kind wil niet anders zijn dan andere kinderen en dus niet opvallen in prestaties. Kinderen kunnen zich hierdoor gaan aanpassen aan hun omgeving, door expres meer tijd te nemen voor opdrachten/ fouten te maken in hun werk. Steken hun vinger niet op als ze het antwoord weten.
- Persoonskenmerken: hierin kunnen verschillende aspecten een rol spelen;
  - Attributiestijl: succes georiënteerde leerling of mislukking georiënteerde leerling. De laatste attributiestijl kan een rol spelen bij onderpresteren. Deze leerling is vaak faalangstig en beleeft weinig positieve gevoelens ten opzichte van goede prestaties/school. Hij/zij schrijft dit toe aan andere factoren: geluk, toeval.
  - Perfectionistische instelling: de leerling stelt zeer hoge eisen aan zichzelf en het leren: liever geen oplossing dan een foute oplossing
  - Ouder-kind relatie: waarbij er problemen kunnen zijn vanuit kind naar ouders (superieure houding aannemen, kind weet alles beter dan ouders) of vanuit ouders naar kind (verwachingspatroon/ pronkgedrag van ouders)

- Interactie andere volwassenen: gebrek aan erkenning voor de mogelijkheden van het kind en de manier waarop kinderen problemen oplossen (bv het terecht wijzen van een volwassene door het kind of het kind wordt als betweter gezien)
- Interactie met leeftijdsgenoten: geen aansluiting kunnen vinden door verschillende interesse/denk niveau, hoge verwachtingen van vriendschappen bijvoorbeeld over trouw in een vriendschap
- Interactie leerkracht-leerling: niet erkennen van de behoefte van de leerling door de leerkracht

Manieren om onderpresteren te herkennen

- informatie vanuit ouders bij instromen op school of op later tijdstip: kind wil niet meer naar school, vindt school saai en is thuis wel gemotiveerd
- observaties van de leerkracht: kind laat in gesprekken hoger denk niveau/meer kennis zien dan op zijn toetsen: bijvoorbeeld bij de rekeninstructie kan het kind snel beredeneren, maar maakt veel fouten in het schriftelijk werk
- observaties tijdens wereldverkenning: kinderen met veel kennis over de onderwerpen, meer dan vereist voor het onderwerp
- ga in gesprek met het kind: kinderen kunnen zelf goed vertellen wat er speelt en wat ze wel en niet willen/kunnen

Handelen bij onderpresteren

- bij kinderen die een leren als een afwegingsproces zien/ mislukkeling georiënteerde leerling:
  - ga in gesprek met de leerling over: de zin van de opdracht,
  - zorg voor uitdaging,
  - kans op succes moet reëel zijn,
  - opdrachten moeten te overzien zijn,
  - betrokkenheid van leerling is van groot belang, de opdracht moet betekenis hebben voor de leerling
  - zorg voor waardering door eisen te stellen en feedback te geven
  - maak tijdsplanning
  - zorg voor vervolgactiviteiten
- onderpresteren op groepsniveau/eigen niveau
  - waardering uitspreken voor het werk (ook bij mindere prestaties, kinderen hoeven niet altijd het hoogste te scoren)
  - afstemming met ouders over de verwachtingen naar het kind toe
  - creëer veiligheid: beloon dit kind individueel en dus niet klassikaal
- perfectionisme
  - zorg voor goede afwegingen vooraf, begeleid het kind hierin: met welke inspanning is welk resultaat te behalen
  - hanteer positieve attributiestijl naar het kind toe
- laat het kind zelf meedenken in oplossingen/handelingsmogelijkheden

Per kind zal goed moeten worden bekeken wat er speelt en wat oplossingen/handelingsmogelijkheden zijn: bespreek dit met interne begeleider, ouders en kind zelf!